

Kerääjäkasvit ravinteiden sitoijina, lisähyötynä rehua ja bioenergiaa

Osa 1

Kerääjäkasvien hyödyt ja kasvu

Ravinteet pellossa vaan
ei vesistöön -hankkeen
loppuseminaari

Mustiala, 11.4.2017

Hannu Känkänen, Luke
Oiva Niemeläinen, Luke

Kerääjäkasvi on hyödyksi

- Pellolle

Kasvimassaa, juuria, elävyyttä

- Ympäristölle

Eroosion esto, ravinteiden keruu

Pohjoismaiset tulokset: heinäkasvit kerääjinä vähentävät N huuhtoutumisen puoleen

- Seuraaville kasveille

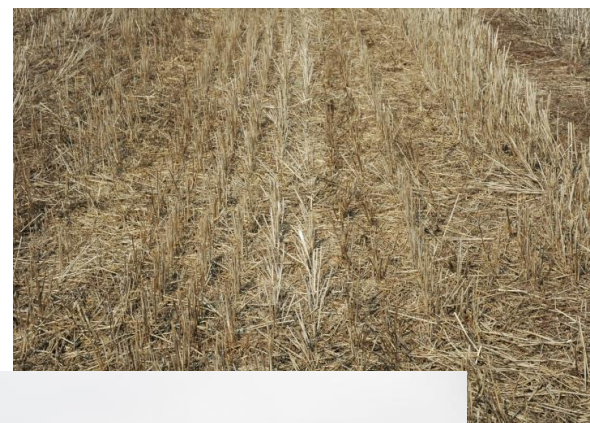
Ravinteiden siirto

Apiloiden typpihyöty 20 – 40 kg/ha

Heinäkasvit vuosien kuluessa

- Sadon tuottajana?

Rehu, biokaasu (Ravinneresurssi)

Korjasimme sadon kahtena syksynä

Tavoitteena oli selvittää, voiko kerääjäkasvin syyskasvuston korjata ja hyödyntää rehuna tai biokaasun raaka-aineena

- Ohra pääkasvina
- 7 kerääjäkasvivaihtoehtoa

- Viljatila: Typpi väkilannoitteena
- Karjatila: Typpi karjanlannassa

Kenttäkokeet Mustialan pellolla 2015 ja 2016

Kerääjät kylvettiin lähinnä aluskasveiksi

Aluskasveina

Italianraiheinä, kaksi siemenmäärää: 7 ja 20 kg/ha (IRH)

Monivuotisten heinälajien seos: englanninraiheinä, timotei, nurminata, ruokonata (6+2+4+4 kg/ha) (MONIVN)

Puna-apilan ja italianraiheinän seos (6+7 kg/ha) (PA&IRH)

2015: Valkoapila 7 kg/ha (vain viljatila)

2016: Valkoapila 3, alsikeapila 5 ja italianraiheinä 7 kg/ha

Ohran puinnin jälkeen kylvettynä

Öljyretikka (20 kg/ha) (ÖLJYR)

Yhdistelmänä

Aluskasvina kasvaneeseen puna-apilaan öljyretikkaa

Kerääjäkasvin satoon vaikuttavat

- Ravinteet, vesi, valo = kilpailu pääkasvin kanssa
- Kasvuaika ja olot syksyllä

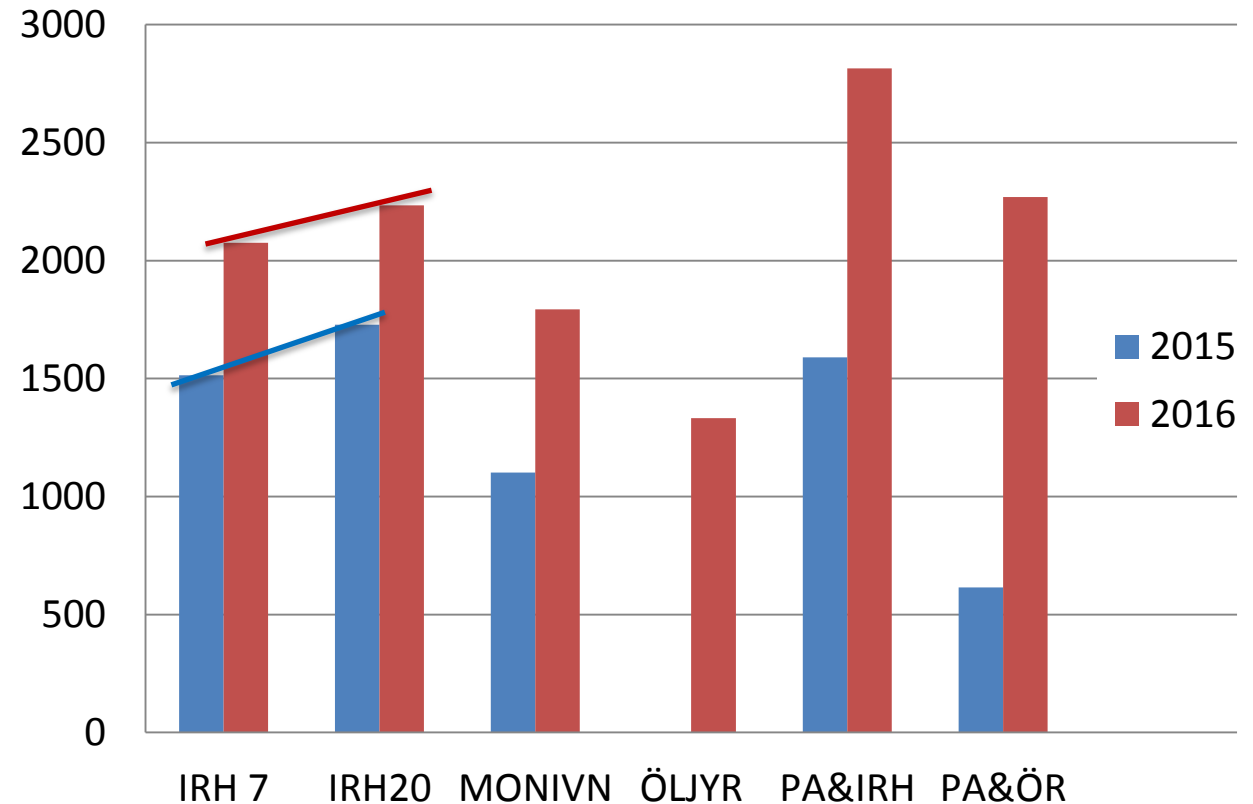
Tärkeimpiä tuloksia
2015 ja 2016

2016 sato oli isompi
Etenkin apilat ja öljyretikka

Raiheinän siemenmäärä:
vaikutus oli pieni

Vilja- ja karjatilan keskiarvo

Kerääjäkasvien kuiva-ainesato syksyllä, kg/ha

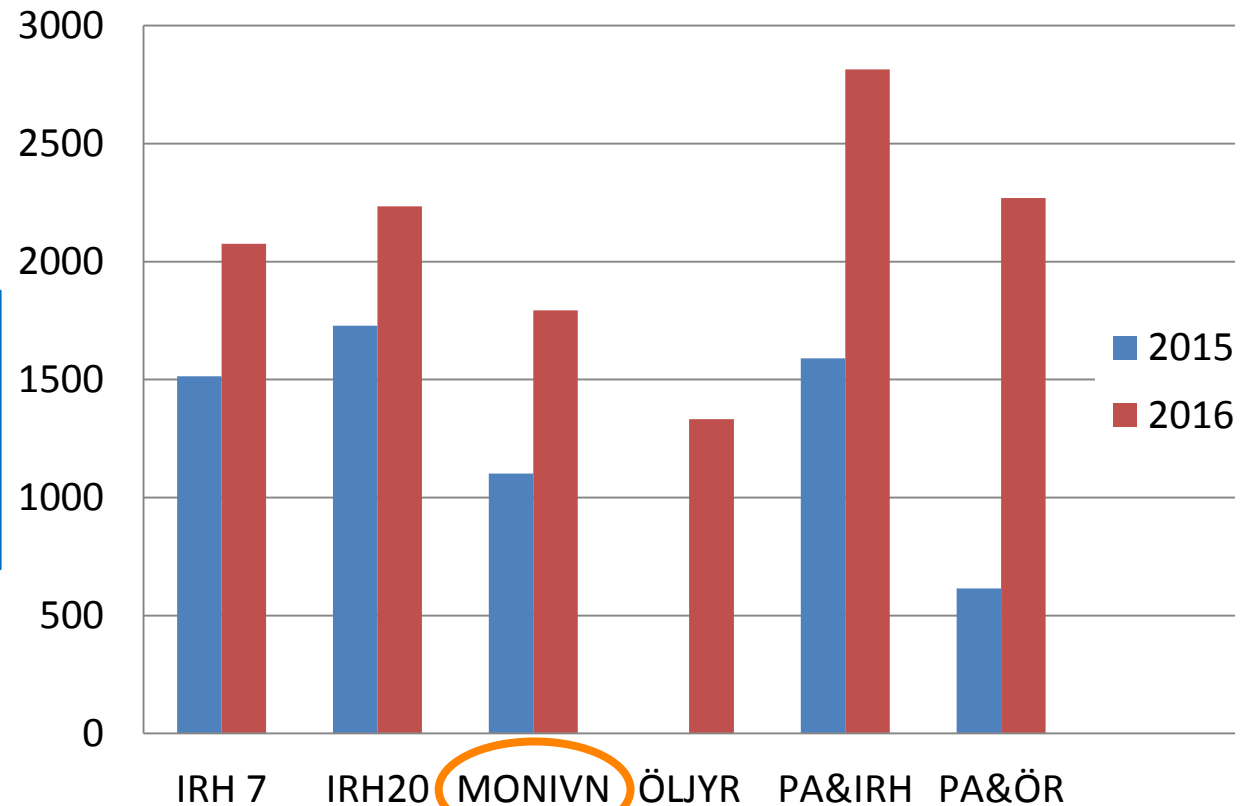

Kerääjäkasvin satoon vaikuttavat

- Ravinteet, vesi, valo = kilpailu pääkasvin kanssa
- Kasvuaika ja olot syksyllä

Tärkeimpiä tuloksia
2015 ja 2016

Vilja- ja karjatilan keskiarvo
Kerääjäkasvien kuiva-ainesato, kg/ha

2016 sato oli isompi
Etenkin apilat ja öljyretikka

Raiheinän siemenmäärä:
vaikutus oli pieni

**Monivuotiset nurmikasvit:
pienempi sato kuin IRH**
Monivuotisten nurmiheinien
seoksen sato v. 2016 oli yhtä
suuri kuin IRH:n v. 2015

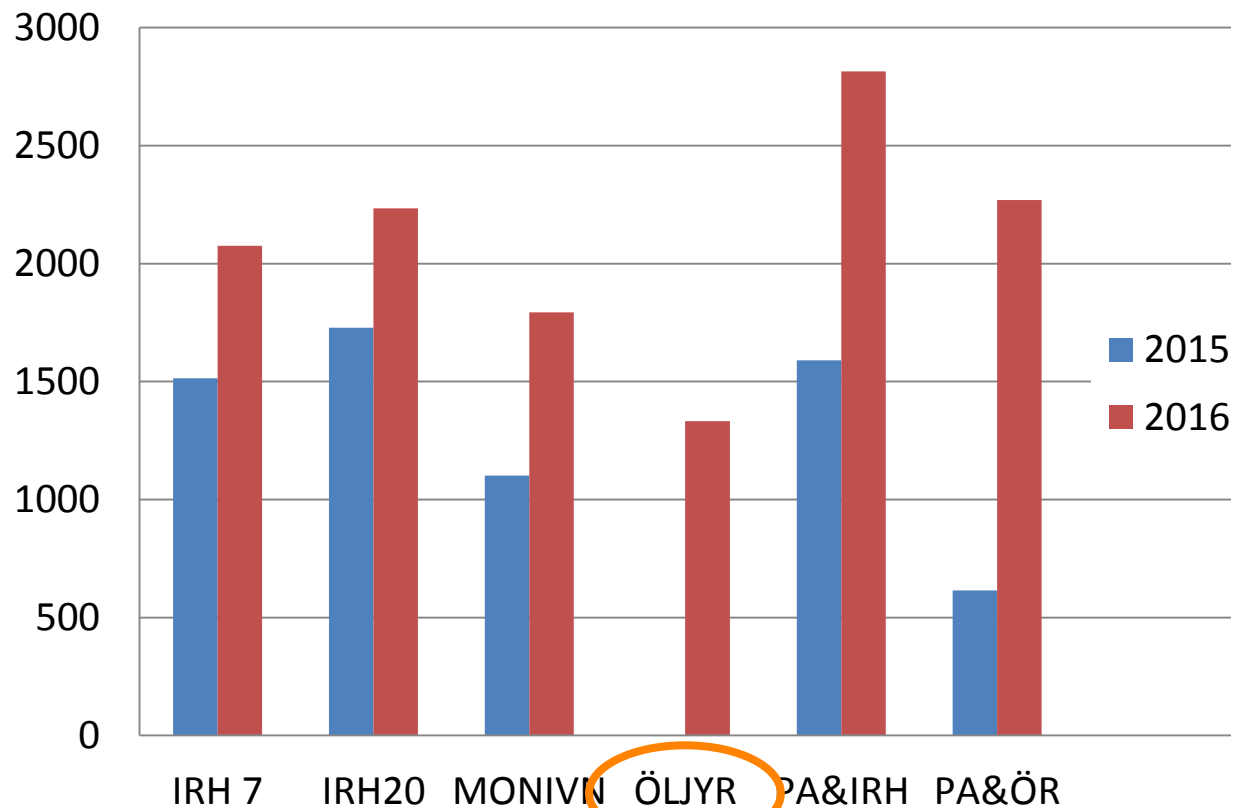
Kerääjäkasvin satoon vaikuttavat

- Ravinteet, vesi, valo = kilpailu pääkasvin kanssa
- Kasvuaika ja olot syksyllä

Tärkeimpiä tuloksia

2015 ja 2016

Vilja- ja karjatilan keskiarvo
Kerääjäkasvien kuiva-ainesato, kg/ha

2016 sato oli isompi
Etenkin apilat ja öljyretikka

Raiheinän siemenmäärä:
vaikutus oli pieni

Monivuot. nurmikasvit:
pienempi sato kuin IRH

**Öljyretikka vaatii aikaa,
vettä ja ravinteita**
Ei ehtinyt tuottaa
korjattavaa sato v. 2015

Kerääjäkasvin satoon vaikuttavat

- Ravinteet, vesi, valo = kilpailu pääkasvin kanssa
- Kasvuaika ja olot syksyllä

2016 sato oli isompi
Etenkin apilat ja öljyretikka

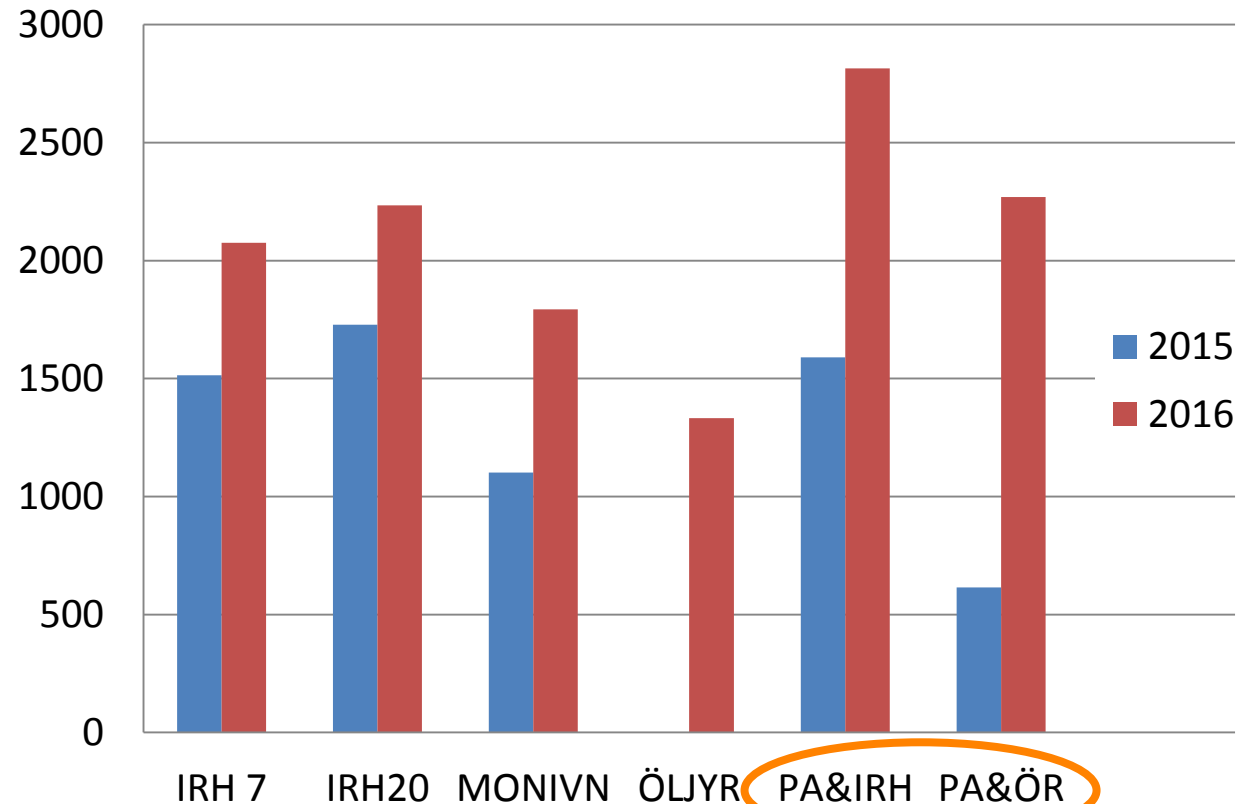
Raiheinän siemenmäärä:
vaikutus oli pieni

Monivuot. nurmikasvit:
pienempi sato kuin IRH

Öljyretikka vaatii aikaa,
vettä ja ravinteita

Apiloiden sato vaihtelee
suuresti oloista riippuen

Vilja- ja karjatilan keskiarvo
Kerääjäkasvien kuiva-ainesato, kg/ha

Ohran sängän osuus

2015: heinillä puolet, apiloilla pääosa

2016: heinillä 20–40 %, apiloilla 10–30 %

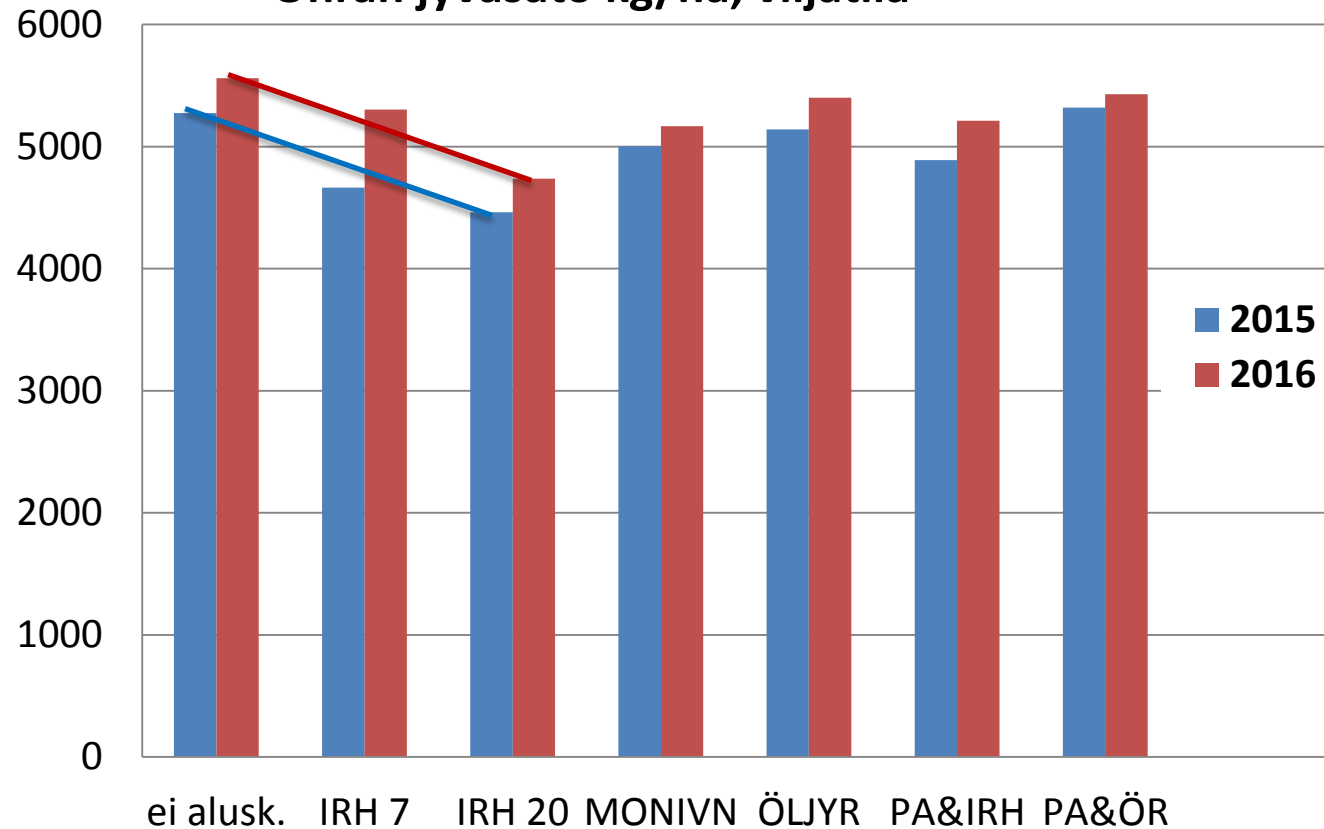

Pääkasvin satoon vaikuttavat

- Pellon kunto, sääolot, viljelyn onnistuminen
- Muiden kasvien aiheuttama kilpailu

Tärkeimpiä tuloksia
2015 ja 2016

Ohran jyväsato kg/ha, viljatila

Italianraiheinä pienensi ohran jyväsatoa

- etenkin 20 kg/ha
siemenmäärällä

Pääkasvin satoon vaikuttavat

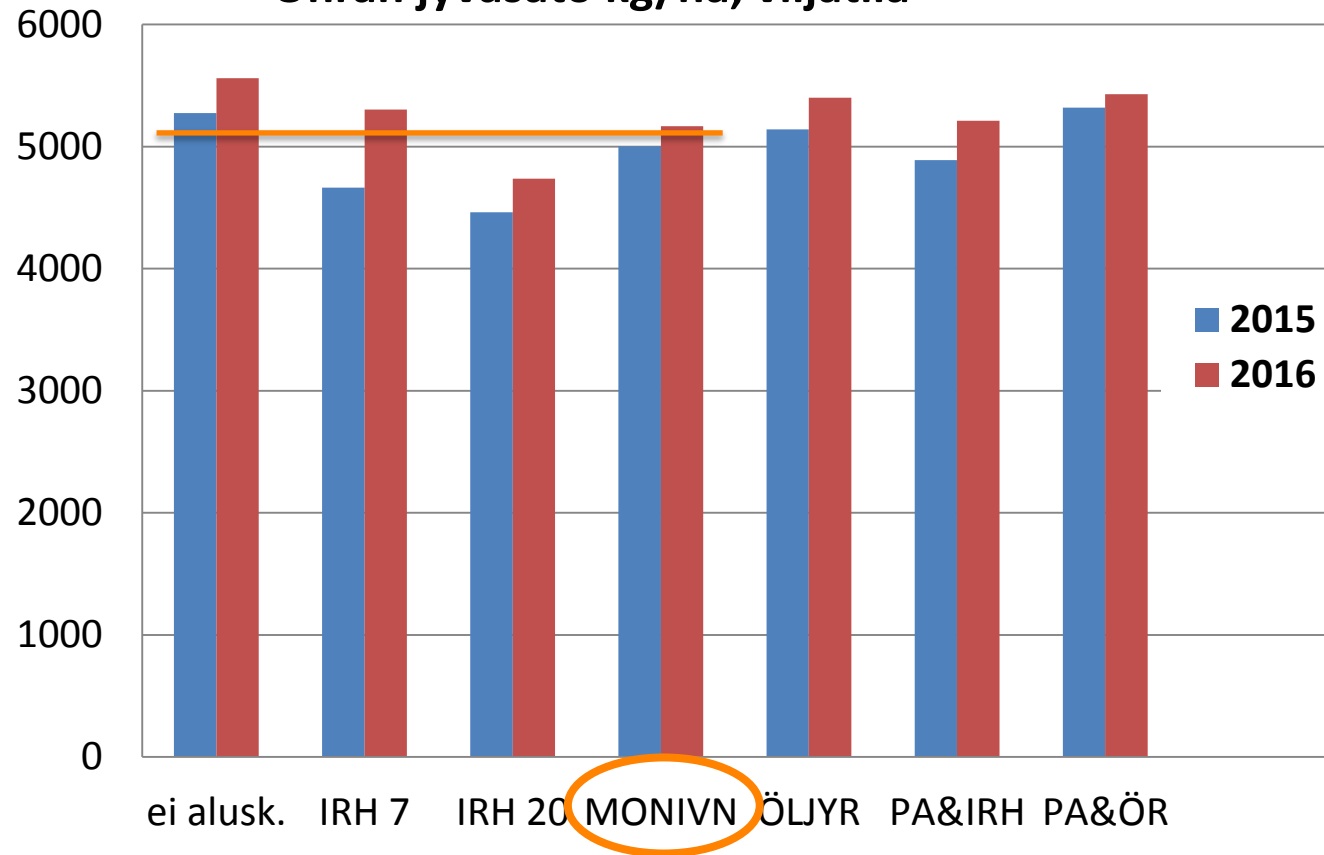
- Pellon kunto, sääolot, viljelyn onnistuminen
- Muiden kasvien aiheuttama kilpailu

Tärkeimpiä tuloksia
2015 ja 2016

Ohran jyväsato kg/ha, viljatila

Italianraiheinä pienensi
- etenkin 20 kg/ha siemen

Monivuotiset heinälajit
kilpailevat vähemmän

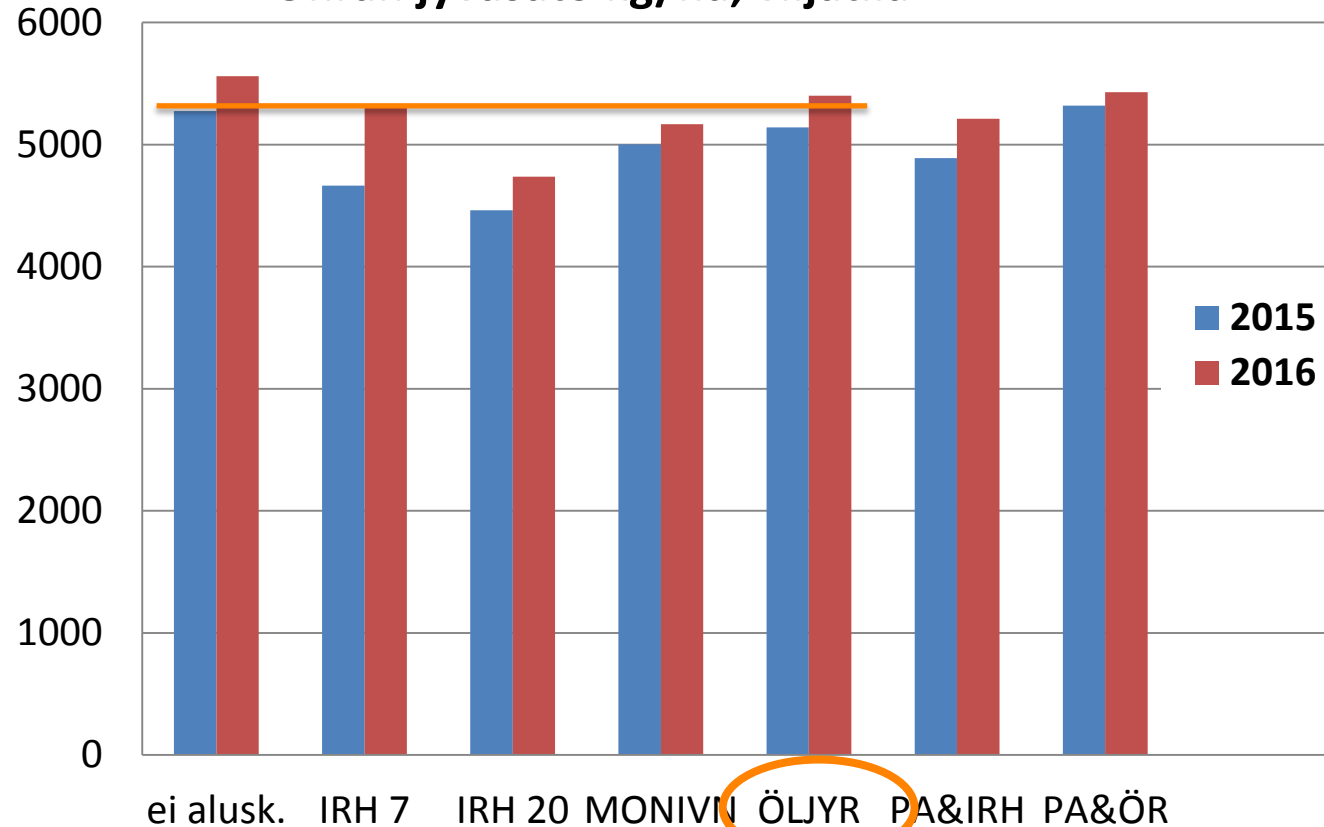

Pääkasvin satoon vaikuttavat

- Pellon kunto, sääolot, viljelyn onnistuminen
- Muiden kasvien aiheuttama kilpailu

Tärkeimpiä tuloksia
2015 ja 2016

Ohran jyväsato kg/ha, viljatila

Italianraiheinä pienensi
- etenkin 20 kg/ha siemen

Monivuotiset heinälajit
kilpailevat vähemmän

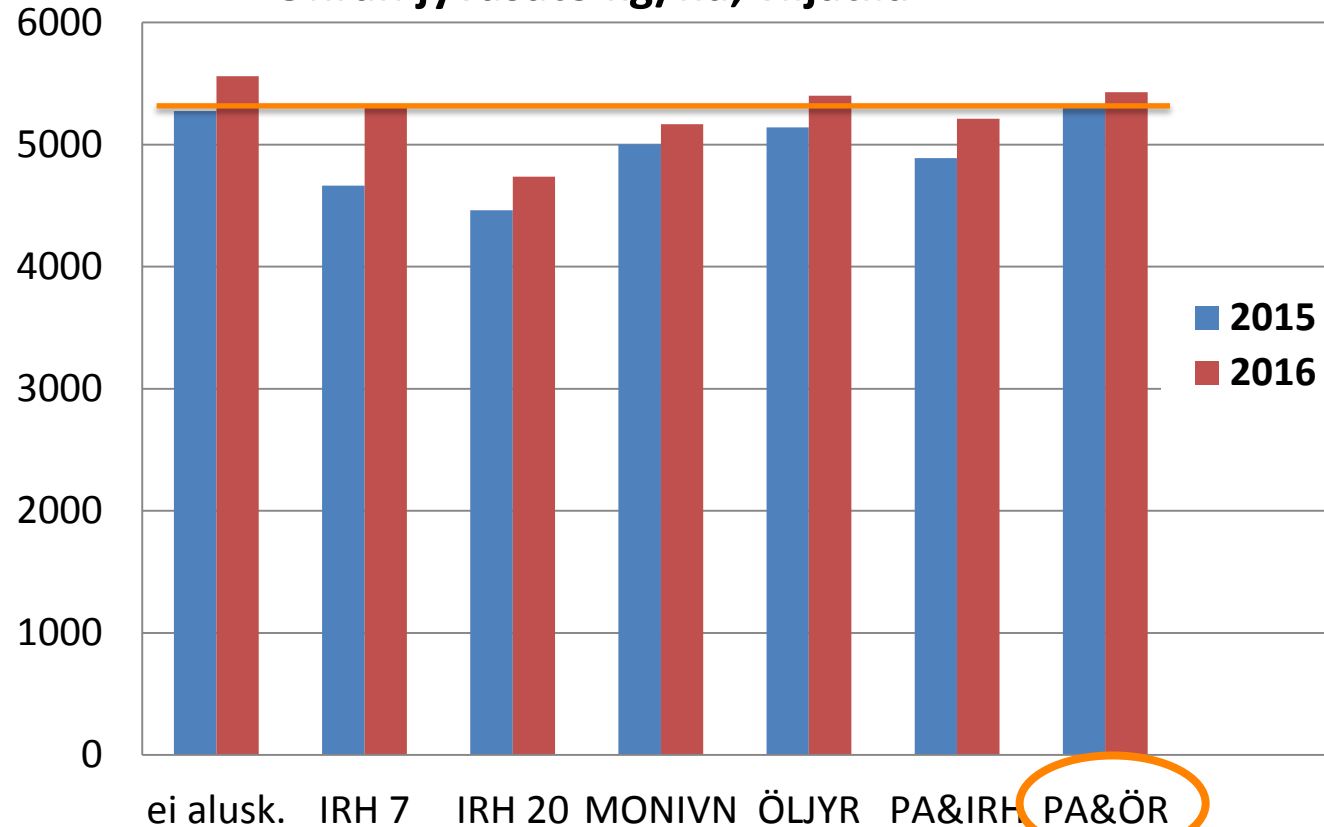
Öljyretikka kylvetty
puinnin jälkeen
- ei haittaa pääkasvia

Pääkasvin satoon vaikuttavat

- Pellon kunto, sääolot, viljelyn onnistuminen
- Muiden kasvien aiheuttama kilpailu

Tärkeimpiä tuloksia
2015 ja 2016

Ohran jyväsato kg/ha, viljatila

Italianraiheinä pienensi
- etenkin 20 kg/ha siemen

Monivuotiset heinälajit
kilpailevat vähemmän

ÖR kylv. puinnin jälkeen
- ei haittaa pääkasvia

Puna- ja valkoapila eivät
yleensä haittaa viljaa

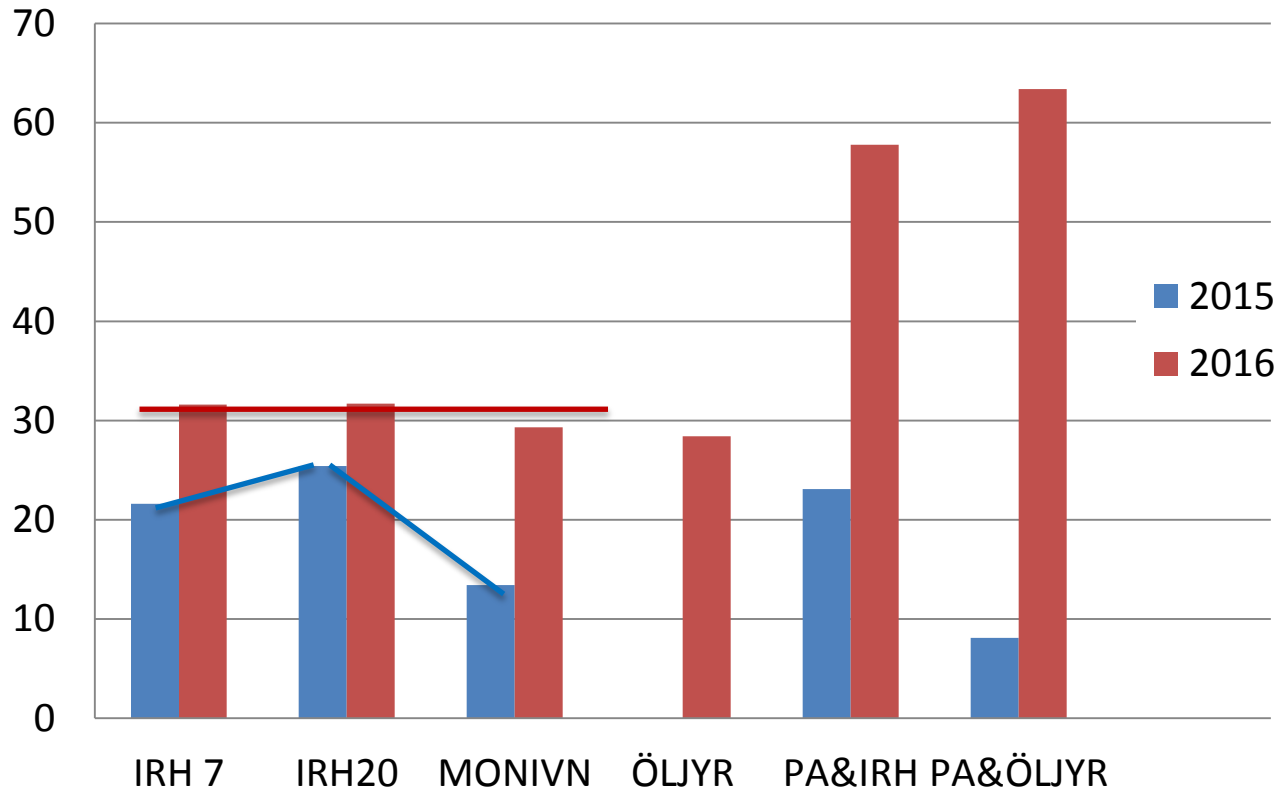
Typpisato = kuiva-ainesato x N %

Heinäkasvit

Keruu maasta oli 2016 suurempaa kuin 2015
Heinät 2016 tasavahvoja

2015 keruu-aika jäi syksyllä lyhyeksi
Myös kerääjän kasvilajit ja siemenmäärä vaikuttivat typpisatoon

Vilja- ja karjatilan keskiarvo
Kerääjäkasvien typpisato kg/ha

Typpisato = kuiva-ainesato x N %

Heinäkasvit

2016 oli keruu maasta suurempaa kuin 2015
Heinät silloin tasavahvoja

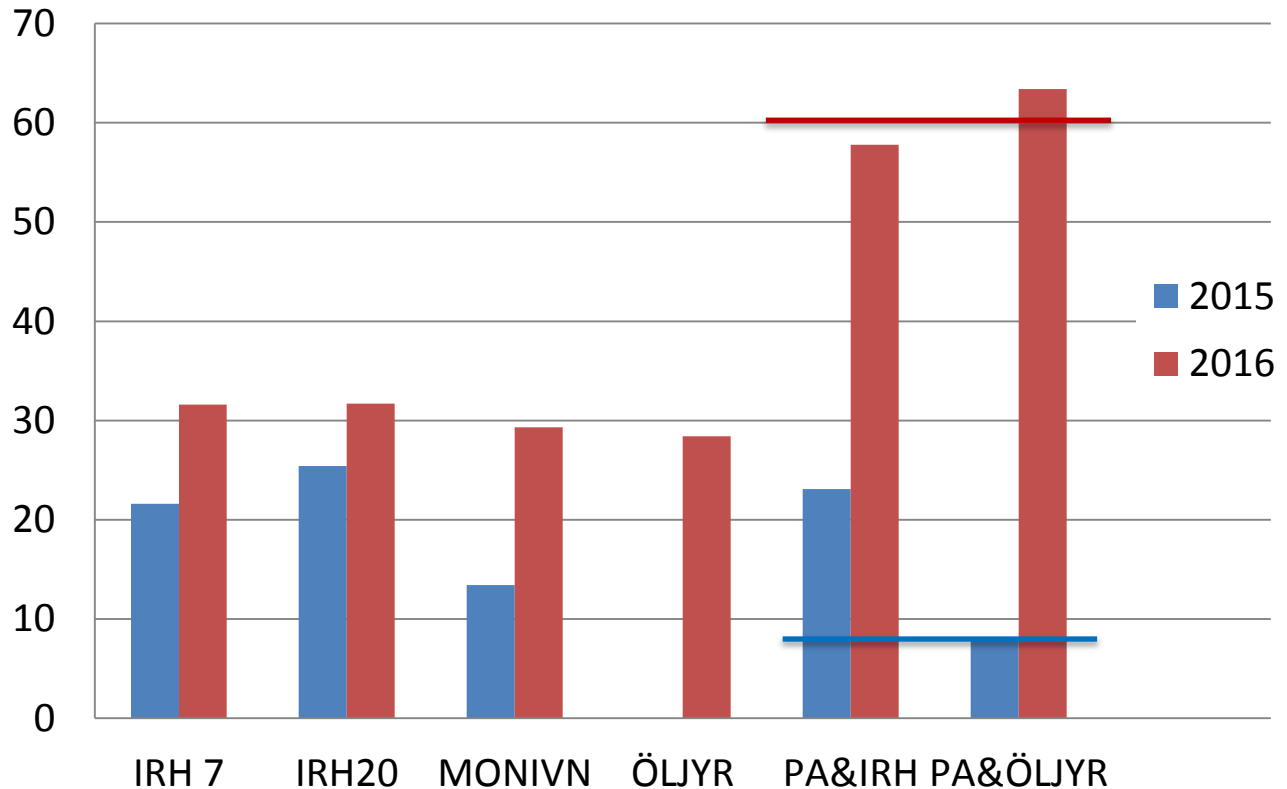
2015 keruu-aika jäi syksyllä lyhyeksi
Laji ja siemenkin vaikutti

Apilat

Kasvoivat 2016 viljan alla hyvin, ja kasvulle oli aikaa
2015 jo kesällä heikkoja

Puna-apilaa sisältäneiden typpilannoitusvaikutus kerääjäkasvustoa seuraavana vuonna:
2016 noin 30 kg/ha
2015 ehkä 0 kg/ha

Vilja- ja karjatilan keskiarvo
Kerääjäkasvien typpisato kg/ha

Typpisato = kuiva-ainesato x N %

Heinäkasvit

2016 oli keruu maasta suurempaa kuin 2015
Heinät silloin tasavahvoja

2015 keruu-aika jäi syksyllä lyhyeksi
Laji ja siemenkin vaikutti

Apilat

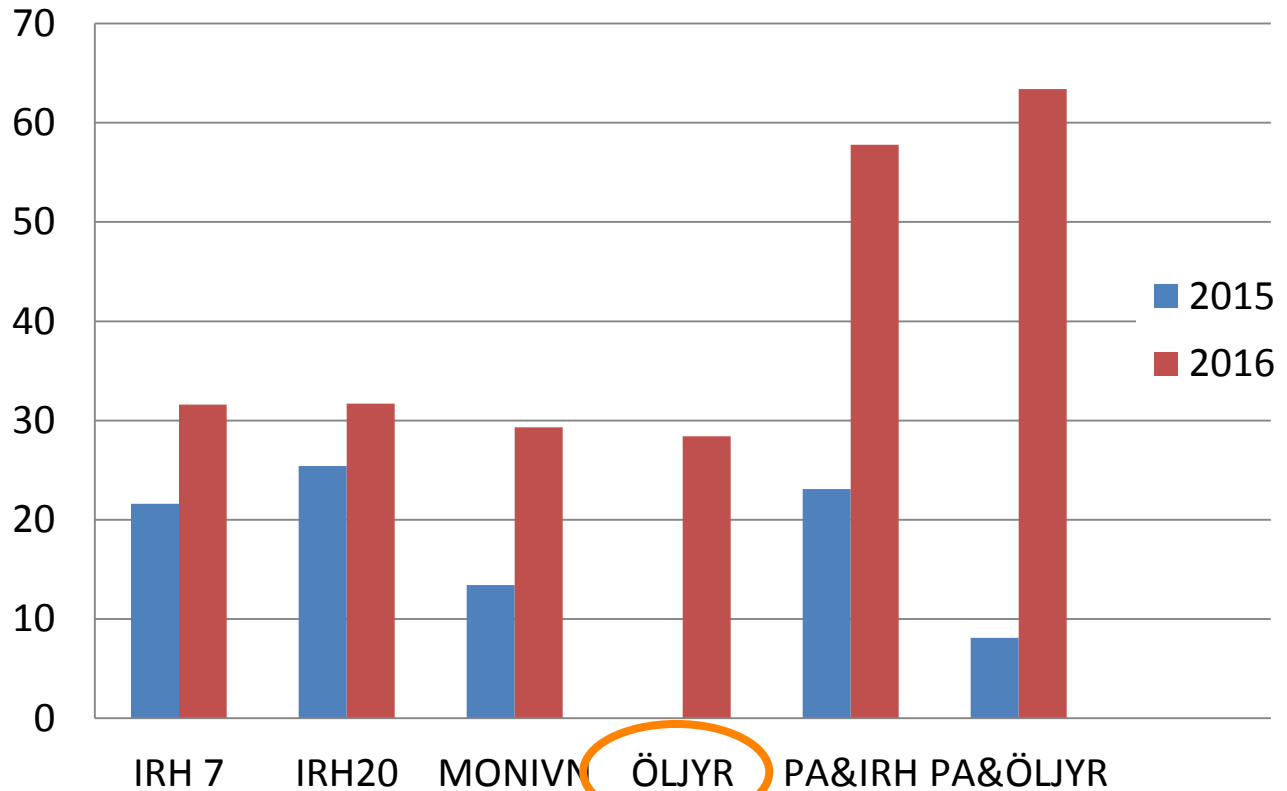
Kasvoivat 2016 viljan alla hyvin, ja kasvulle oli aikaa
2015 jo kesällä heikkoja

Typpilannoitusvaikutus?
2016 noin 30 kg/ha
2015 ehkä 0 kg/ha

Kerääjä puinnin jälkeen

Tarvitsee kasvuaikaa, vettä ja ravinteita

Vilja- ja karjatilan keskiarvo
Kerääjäkasvien typpisato kg/ha

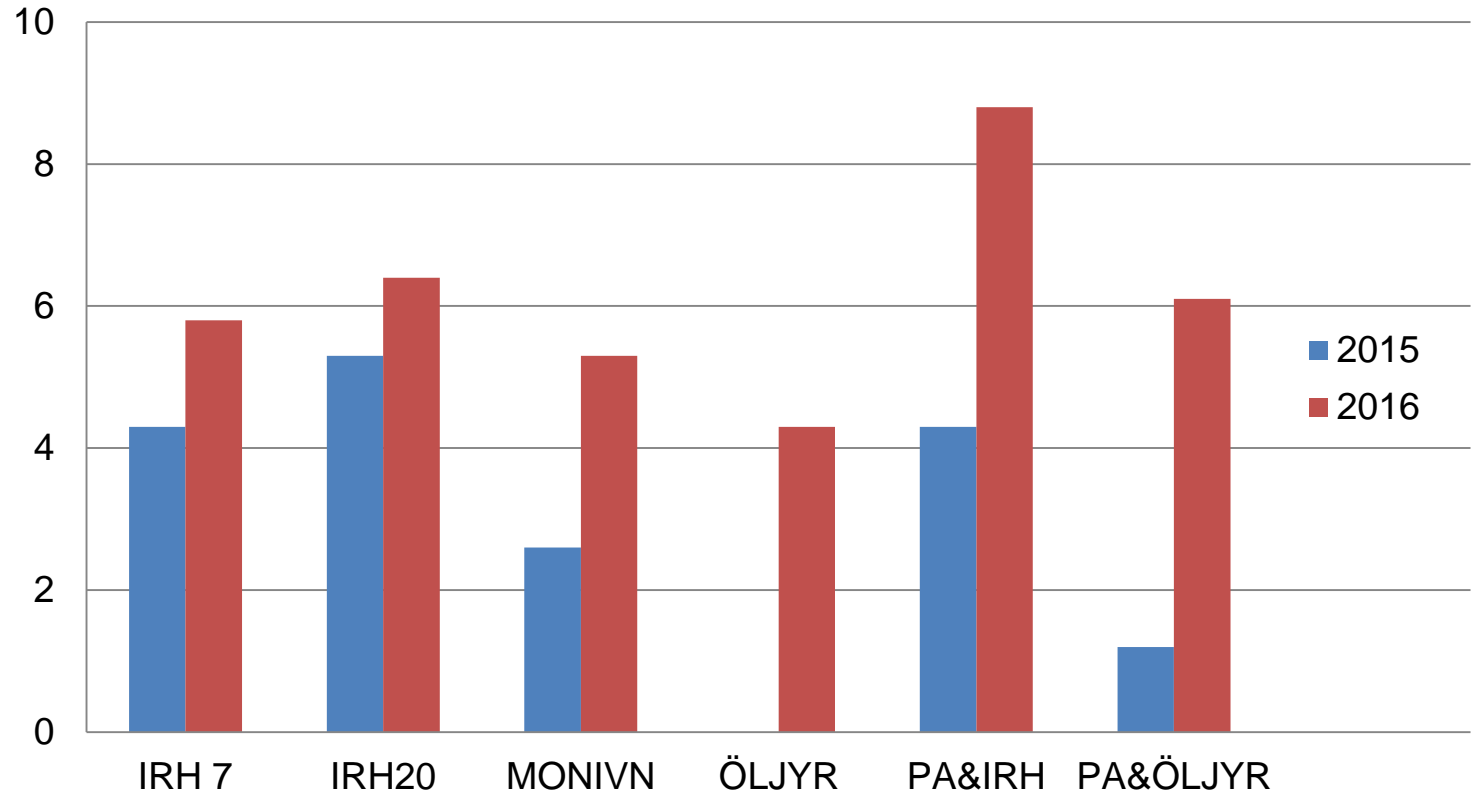
Juuristoissa on lähes sama määrä typpeä

Fosforisato riippuu pitkälti kuiva-ainesadosta

Italianraiheinä varmin kerääjä

Apilakin kerää hyvin,
jos olot ovat edulliset

Kasvustossa fosforia (kg P/ha)

Kerääjän merkitys riippuu kasvuston määrästä ja laadusta

Sato hyötykäyttöön

Typpeä ilmasta

Suojaa peltoa ja vesiä

Kasvu vaihtelee olojen vaihdellessa

Ravinneresurssi 30.9.2015

Ravinneresurssi 23.9.2016

Hyvään kylvöön kannattaa aina pyrkiä - niin viljan kuin kerääjäkasvinkin

Helpoin ja silti luotettava:
Piensiemenaatikosta
kevyesti mullaten

Varma mutta työläs:
Vantaiden kautta
heti viljan jälkeen

Muissa vaihtoehdoissa epäonnistumisen todennäköisyys kasvaa

- Siemen ei saa kosteutta
- Viljan kilpailu käy liian kovaksi

Siemenmäärässä ei pidä liiaksi tinkiä

Suosituksia siemenmääräksi		Kokeissamme
Aluskasvi	kg/ha	kg/ha
Valkoapila	2-6	7
Puna-apila	4-10	6 ja 10
Monivuotiset heinät	8-15	16
Italianraiheinä	5-15	7 ja 20

Uudenmaan 2015 kysely:

puolet käytti vähemmän kuin suosituksen alarajan

- Kelvollisen kerääjäkasvuston voi saada niinkin (kylvö aikaisin ja mullaten, olot suotuisat)
- Jos sato halutaan hyödyntää korjaamalla, on siementä oltava ainakin alarajan verran

Kiitos!